

MOKINIO, BESIMOKANČIO SIUVĖJO SPECIALYBĖS, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA

Nr. 2-26

I. BENDROJI DALIS

- Vykdyti Marijampolės PRC darbo tvarkos taisyklių, nustatyto darbo ir poilsio laiko reikalavimus, ilsėtis, valgyti ir rūkyti tam tikslui skirtose vietose, dirbti tik tą darbą, kurį paveda profesijos mokytojas, ir tik tada, kai yra žinomi saugūs jo atlikimo būdai.
- Praktinių užsiėmimų metu būti dėmesingam, atidžiam, atsargiam, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.
- Palaikyti tvarką darbo vietoje.
- Darbo vietoje neturi būti pašalinių žmonių.
- Praktinių užsiėmimų metu užtikrinti švarą ir tvarką darbo vietoje, stebėti praėjimų ir pravažiavimų saugumą.
- Draudžiama be profesijos mokytojo žinios patikėti darbo priemones kitam asmeniui, savavališkai atlikinėti darbus nesusijusius su užduoties vykdymu. Pasišalinti iš darbo vietos galima tik gavus profesijos mokytojo leidimą.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI, SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

- Pavojingi, kenksmingi ir kiti rizikos veiksniai, esantys ar galintys pasireikšti mokinio darbo aplinkoje, galimas poveikis darbuotojo saugai ir sveikatai, prevencinės priemonės:

Rizikos veiksnys	Poveikis saugai ir sveikatai	Prevencinės priemonės
Fizikiniai veiksniai:		
Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas mažėja darbuotojo pastabumas. Galimos darbo klaidos, kurios gali būti susijusios su įvairaus masto incidentais, avarijomis, nelaimingais atsitikimais	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už reikalaujamą, būtina didinti šviestuvų kiekį ar papildomai naudoti kilnojamus šviestuvus
Fizikiniai veiksniai:		
Netinkamas mikroklimatas (temperatūra, drėgmė, ventiliacija ir t.t.)	Įvairaus sunkumo ūmių sveikatos sutrikdymų ar profesinių ligų rizika	Įvertinus mikroklimatą naudoti tinkamus darbai šioms sąlygoms rūbus, avalynę
Per didelis triukšmo lygis (darbuotojo darbo vietoje bendras triukšmo lygis neturi viršyti 80 dBA)	Galimi įvairaus sunkumo klausos ir vestibuliarinio aparato pakenkimai, profesiniai susirgimai	Vengti buvimo padidinto triukšmo zonoje, jei to padaryti neįmanoma, apsaugai nuo triukšmo naudoti ausines, ausų kištukus, kitas įmonėje nustatyta tvarka naudojamas apsaugos priemonės arba

		trumpinti triukšmo veikimo laiką
Cheminiai veiksniai:		
Dulkės (organinės ir neorganinės kilmės), alergiškai veikiančios visą organizmą	Galimi įvairaus sunkumo kvėpavimo takų, gleivinės, odos sudirginimai ar sužalojimai, galintys įtakoti ūmius ar lėtinius susirgimus, alergines organizmo reakcijas	Apsaugai nuo dulkių naudoti respiratorius, uždaro tipo akinius, tinkamus tokiam darbui rūbus, avalynę, kitas asmenines apsaugos priemones
Fiziniai veiksniai:		
Elektros srovės poveikis, esant netvarkingai instaliacijai ar netinkamai naudojant elektrinius prietaisus, įrenginius ir įrankius	Įvairaus sunkumo traumų (net mirtinų), sveikatos sutrikdymų rizika	Laikytis elektrosaugos reikalavimų. Nenaudoti netvarkingų elektrinių įrankių, įrengimų, kitų darbo priemonių. Nesiliesti prie neizoliuotų elektros įrangos dalių, kuriomis teka elektros srovė. Remontuoti elektrinius ir prietaisus gali tik asmuo, turintis atitinkamą elektrosaugos darbuotojo kvalifikaciją. Naudoti asmenines apsaugos priemones
Netvarkinga darbo vieta (slidžios, nelygios grindų ar grindinio dangos)	Paslydimas, pargriuvimas. Galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai	Užtikrinti, kad darbo vietoje grindų dangos būtų neslidžios, sausos, lygios, nuolat valomos. Jeigu dėl darbo specifikos grindys būna šlapios ir slidžios, būtina dėvėti apsaugančią nuo paslydimo avalynę. Negalima paviršių valyti tepalais ar kitomis medžiagomis, kurios didina slidumo efektą
Fiziniai veiksniai:		
Netvarkingos ar užgriozdintos patalpos, teritorija	Užkliuvimas, pargriuvimas, užgriuvimas, nukritimas. Galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai ar net mirtinos traumos	Nuolat palaikyti tvarką ir švarą patalpose ir teritorijoje. Laikytis sandėliavimui, patalpų eksploatavimui ir teritorijos priežiūrai keliamų reikalavimų. Praėjimai turi būti laisvi, neužkrauti detalėmis, daiktais, išsikyšantys vamzdynai turi būti paslėpti grindyse, laiptų pakops turi būti lygios, lipant laikytis už porankių. Praėjimai turi būti sužymėti
Netvarkingi įrengimai, įrankiai, prietaisai ir kt.	Tikimybė įsipjauti, įsidurti į aštrius daiktus, briaunas, patirti sužalojimus ar įvairaus sunkumo traumas dėl neapsaugotų besisukančių ar kitaip judančių detalių	Dirbti tik su tvarkingais ir reikiamos komplektacijos įrenginiais, įrengimais, įrankiais ir prietaisais, juos naudoti pagal paskirtį ir prisilaikant jų eksploatavimo taisyklių reikalavimų.

		Naudojami įrankiai su medinėmis rankenomis turi būti lygiai apdailinti ir įtvirtinti. Kirstukai, plaktukai turi būti su neišmuštais, neištrupėjusiais, nesuskilusiais ašmenimis, nešerpetotomis briaunomis tose vietose, kurios imamos ranka. Dirbant su mechaniniais įrankiais, smūgiuojant be kitų asmeninių apsaugos priemonių (kostiumas, pirštinės, batai) būtina naudoti apsauginius akinius. Naudojant rankinius elektrinius įrankius stebėti, kad nesusisuktų maitinimo laidas, jo nenutraukti. Savavališkai darbo priemonių nemodifikuoti
Krentantys daiktai	Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos	Daiktus, įrankius, medžiagas ir kitas priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi. Nebūti vietose, kur vyksta krovos darbai
Fizinė perkrova (vienkartinis kėlimas moterims 10, vyrams 30 kg)	Galimos įvairaus sunkumo traumos, raumenų patempimai, stuburo sužalojimai	Nekelti vienam daiktų (detalių, ruošinių, įrenginių), viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Jeigu nėra galimybių tai atlikti dviese, būtina naudotis kėlimo įrenginiais
<i>Fiziniai veiksniai:</i>		
Gaisro pavojus	Galimas nudegimo ar net žuvimo pavojus	Pakeisti produktą kitu mažiau pavojingu. Panaikinkite artimus uždegimo šaltinius (kibirkštis, cigaretė, suvirinimo vietą ir pan.). Įrenkite kontrolės ir aliarmo priemones. Laikykite gesintuvus lengvai prieinamoje vietoje. Nustatykite veiksmų planą gaisro metu
Besisukančios ar kitaip judančios neuždengtos mechanizmų ir įrengimų dalys	Galimos įvairaus sunkumo traumos, galūnių sužalojimai	Neliesti rankomis besisukančių ar kitaip judančių dirbančio įrenginio dalių, kurių negalima uždengti apsaugomis, skydais. Nedėvėti darbo rūbų palaidais skvernais, atsegtomis rankovėmis, nenešioti raiščių, grandinėlių
Asmens higienos taisyklių nesilaikymas	Galimi apsinuodijimo, infekcijų, ir virškinimo trakto negalavimai. Ūmūs susirgimai ar net mirtis	Prižiūrėti ir nuolat valyti sanitarines patalpas. Suteikti darbuotojams galimybę nusiplauti rankas ir nusiprausti po dušu. Įrengti valgymo, persirengimo patalpas.

		Darbuotojams leidžiama valgyti, praustis ar atlikti gamtinius reikalus tik tam pritaikytuose vietose
<i>Ergonominiai, psichosocialiniai ir organizaciniai veiksniai:</i>		
Nepatogi, priverstinė darbo poza	Galimi skeleto sistemos ir raumenų pažeidimai	Tinkamai parinkti darbo aukštį ir darbo priemonių išdėstymą, taip pat sudaryti galimybę keisti darbo pozą
Stresas dėl netinkamo darbo organizavimo, kvalifikacijos stokos	Dėl netinkamo darbo organizavimo galimos problemos tarp kolegų, konfliktai tarp darbuotojų ir vadovaujančio personalo. Stresas ir įtampa padidina jautrumą ir iššaukia klaidas. Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos	Aptarti su darbuotojais užduočių planavimą ir paskirstymą. Apsvarstyti darbo proceso eigą. Darbuotojus motyvuoti, sukurti jų atsakomybės sampratą. Problemas spręsti atskiruose pokalbiuose. Pritaikyti pertraukų sistemą. Darbams atlikti parinkti tinkamus darbuotojus, kurie atitinka keliamus kvalifikacinius reikalavimus
Dėmesio įtampa	Galimos įvairaus sunkumo traumos	Daryti pertraukas, pavaikščioti, padaryti akių mankštą, jei yra galimybė pakeisti darbą, kuris reikalauja mažesnės įtampos

2. Mokinys privalo dirbti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis:

2.1. galvos apdangalas;

2.2. apsauginiais darbo drabužiais;

2.3. akims apsaugoti.

3. Kiekviena asmeninė apsaugos priemonė turi:
 - 3.1. apsaugoti nuo galimų kenksmingų, pavojingų veiksnių, esančių darbo aplinkoje, nesukeldama didesnės rizikos darbuotojo sveikatai ir saugai;
 - 3.2. atitikti ergonominius reikalavimus ir esamą darbuotojo sveikatos būklę;
 - 3.3. tikti (būti atitinkamai priderinta) darbuotojui.
4. Mokiniai, esant reikalui, gali būti išduota daugiau asmeninių apsaugos priemonių negu numatyta pagal asmeninių apsaugos priemonių sąrašą.
5. **Draudžiama** darbo drabužius susegti smeigtukais, adatomis, kišenėse laikyti pašalinius daiktus, naudoti darbo drabužius ne pagal paskirtį.
6. Mokinys turi žinoti darbo vietose (objektuose) esančius saugos ir sveikatos apsaugos ženklus bei vykdyti tai, ką tie ženklai nurodo.

Simbolis	Reikšmė	Simbolis	Reikšmė
ĮSPĖJAMIEJI ŽENKLAI			
	Bendrasis įspėjamasis ženklas		Įspėjimas. Elektros srovės poveikis
	Įspėjimas. Galima susižeisti galvą		Įspėjimas. Karšti paviršiai
	Įspėjimas. Slidus paviršius		Įspėjimas. Pavojus įkristi
	Įspėjimas. Kenksminga arba dirginanti medžiaga		Įspėjimas. Degi medžiaga
ĮPAREIGOJAMIEJI ŽENKLAI			
	Bendrasis privalomasis veiksmas		Skaityti gamintojo pateiktą įrenginio eksploatavimo instrukciją, aprašymą
	Būtina vilkėti apsauginius drabužius		Būtina avėti apsauginius batus
	Būtina naudoti apsauginius akinius		Būtina mūvėti apsaugines pirštines
DRAUDŽIAMIEJI ŽENKLAI			
	Bendrasis draudžiamasis ženklas		Eiti pašaliniams asmenims draudžiama

	Draudžiama naudoti ugnį, atvirą šviesos šaltinį		Draudžiama rūkyti
INFORMACINIAI ŽENKLAI			
	Rinkimosi vieta		Rūkymo vieta
	Pirmoji pagalba		Skubios pagalbos telefonas
	Evakuacinis išėjimas tiesiai		Avarinis išėjimas
	Evakuacinis išėjimas į kairę		Evakuacinis išėjimas į dešinę
	Gesintuvas		Gaisrinės žarnos ritinys
	Gaisrinis hidrantas		Gaisro aliarmo skelbimo vieta

7. Mokinio veiksmai prieš darbo pradžią. Gauti profesijos mokytojo užduotį, susipažinti su darbų vykdymo tvarka ir saugiais darbo metodais.

8. Apsirengti tvarkingus ir tinkamo dydžio darbo drabužius, užsisagstyti juos, apsiauti darbo avalynę, patikrinti asmenines apsaugos priemones ir naudoti jas pagal paskirtį.

9. **Draudžiama** dirbti su suplyšusiais, be sagų darbo drabužiais. Darbo drabužiai turi būti tvarkingi, gerai užsagstomi, bet nevaržantys judesių. Neturi būti palaidų, nukabusių aprangos galų, kuriuos gali pagriebti ir įtraukti judantys mechanizmų mazgai.

10. **Draudžiama** dirbti su papuošalais.

11. Atidžiai apžiūrėti savo darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti dirbti, įsitikinti, ar grindys sausos, neslidžios, neužkrautos vaikščioti skirtos vietos, vizualiai patikrinti, ar pakankamas vietinis apšvietimas.

12. Darbo vietos apžiūrėjimas:

12.1. darbo vieta ir įrenginiai turi būti tinkamai sutvarkyti, priėjimo prie įrenginių takai turi būti laisvi;

12.2. darbo vieta turi būti pakankamai apšviesta darbo stalo paviršiuje;

13. Apžiūrėti įrenginius ir kitus, darbo vietoje esančius, elektros įrenginius:

13.1. ar jie įžeminti, ar uždengti elektros skydelio, įrenginio kontaktai, turintys elektros įtampą;

13.2. ar nenutrūkę elektros laidai, jungiantys įrenginį su elektros tinklu,

13.3. ar nepažeista jų izoliacija, ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių

pažeidimų,

13.4. ar įrenginį jungiantys su elektros tinklu laidai nesiliečia prie karštų, drėgnų, kitų kabelių, aštrių briaunų, kitų įrenginių;

13.5. ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių pažeidimų. Laidai (kabeliai) turi būti jungiami taip, kad nebūtų galimybės ant jų užlipti ar einant už jų užsikabinti.

14. Apžiūrėti įrenginius ir patikrinti:

14.1. darbe naudojamų įrenginių ir mechanizmų tvarkingumą;

14.2. gerai įtvirtintos siuvimo mašinos nuimamos detalės (adatos, plokštelės);

14.3. ar kėdė tvarkinga ir jos aukštis reguliuojamas;

14.4. ar įrengtas ekranėlis, apsaugantis veidą ir akis nuo sagų bei adatų nuolaužų, ant sagų pusautomato;

14.5. įsitikinti, ar gerai sureguliuota mašina – įjungti mašinos variklį ir susiūti bandomąją siūlę;

14.6. ar spaudžių tvirtinimo įrenginyje švarūs kontaktiniai paviršiai;

14.7. pavarų diržų įtempimą;

14.8. ar patikimai ir teisingai užtvirtintas smūginis įrenginys, ar uždėtos reikalingos apsaugos;

14.9. ar nėra ant įrenginio pašalinių daiktų;

14.10. ar prie įrenginio paleidimo jungtuvo nėra perspėjančių, draudžiančių ją įjungti ženklų.

15. Reikalingus kirpinius, pusfabrikačius bei pagalbines medžiagas bei įrankius išdėstyti lengvai pasiekiamoje zonoje, kad būtų patogų ir saugu dirbti.

16. Įsitikinti, kad visi spaudžių preso pneumosistemos sujungimai tvarkingi, patikimi.

17. Periodiškai tikrinti cilindrų dangtelių, kompresoriaus ir kaltuvo įvorės sandarinančių žiedų stovį.

18. Patikrinti ar tvarkingi smogiamosios įrenginio dalies pakėlimo ir nuleidimo įrenginiai, paleidimo pedalai.

19. Draudžiama:

19.1. liesti drėgnomis rankomis elektros laidus, kabelius, kištukus, prietaisus ar įrenginius;

19.2. dirbti su elektros įrankiais, prietaisais ar įrenginiais, jei ant jų pateko skystis;

19.3. esant pažeidimams ar gedimams patiems reguliuoti ar taisyti įrenginius. Būtina kviesti įrenginius aptarnaujantį personalą;

19.4. eksploatuoti išardytą, nebaigtą remontuoti elektros įrenginį;

20. Pastebėjus bet kokį gedimą, netvarką ar keliantį pavojų veiksni, informuoti tiesioginį vadovą. Darbo nepradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai.

21. **Mokinio veiksmai darbo metu.** Įrenginius naudoti pagal paskirtį ir prisilaikant jų eksploatavimo taisyklių reikalavimų.

22. Įjungti įrenginius tik galutinai pasiruošus operacijos atlikimui.

23. Visuomet stebėti dirbančius įrengimus. Nepalikti įjungtų įrenginių be priežiūros.

24. Visuomet, kai įrenginys netikėtai sustoja ar atsiranda sutrikimų jų darbe, pirmiausia reikia išjungti įrenginį iš maitinimo tinklo, patikrinti, ar į įrenginį netiekama elektros srovė ir ar nėra liekamosios potencinės ar kinetinės energijos, bei aiškiai matomoje vietoje pakabinti perspėjančią lentelę apie vykdomus darbus.

25. Nepalikti įjungto įrenginio be priežiūros, bet kokios pertraukos metu išjungti.

26. **Draudžiama** dirbti įrenginiu, jeigu nėra apsaugų, pažeista elektros įranga, įžeminimas.
27. Įrenginį būtina išjungti:
- 27.1. pastebėjus įrenginių gedimus;
 - 27.2. atsiradus degimo kvapui arba dūmams.
28. **Draudžiama** liesti, modifikuoti, stengtis apeiti ar naudoti kitiems nei gamyklos gamintojos skirtiems tikslams jungiklius ir kitus apsauginius įrenginius.
29. Pastebėjus elektros instaliacijos pažeidimus, mechaninius gedimus, nedelsiant nutraukti darbą ir pranešti apie tai tiesioginiam vadovui.
30. Vadovaujantis eksploataciniais reikalavimais bei numatytais terminais, atlikti įrengimo techninės apžiūros ir aptarnavimo (pvz.: tepimo ir kt.) darbus.
31. Prieš pradėdant techninį aptarnavimą, įrengimas turi būti išjungtas. Turi būti imtasi priemonių, kad šis įrengimas savaime neišjungtų ar kiti darbuotojai negalėtų to padaryti.
32. Siuvimo mašiną naudoti tik pagal paskirtį.
33. Stebėti, kad siuvimo mašinos smagratis suktųsi tik į tą pusę, kurią nurodo ant jo esanti rodyklė;
34. Darbą atlikti pagal nustatytą technologiją:
- 34.1. pakišti siuvinį po pakelta prispaudimo kojele;
 - 34.2. nuleisti prispaudimo kojelę;
 - 34.3. siuvinį prilaikyti reikiamoje padėtyje abejomis rankomis, laikomomis skirtingose adatos pusėse. Niekada nelaikyti pirštų priešais prispaudimo kojelę;
 - 34.4. iš lėto nuspausti siuvimo mašinos paleidimo pedalą;
 - 34.5. atlikus operaciją, koją nuimti nuo siuvimo mašinos paleidimo pedalo;
35. Žirkles, perduoti kitam asmeniui galima tik rankena, kotu į priekį. Nešant žirkles, eiti ramiai, žirklių nemosuojant į šalis, o žirklių ašmenis nukreipti į grindis.
36. **Draudžiama** pernešti daiktus, krovinį, laikant rankoje žirkles ar kitą įrankį aštriais ašmenimis. Nešvarios ir slidžios įrankių rankenos gali būti traumos priežastimi.
37. Nelenkti galvos arti siuvimo mašinos, kad negauti smūgio nuo siūlo tempiklio, adatos lūžio ir neįveltų plaukų;
38. Išgirdus siuvimo mašinos pašalinius garsus, pastebėjus bet kokius trūkumus, siuvimo mašiną išjungti ir ant įrenginio pakabinti draudžiantįjį įjungti elektros įtampą ženklą „**NEJUNGTI! ĮRENGIMUOSE DIRBAMA**“
39. Dirbant su spaudžių įtvirtinimo įrenginiu:
- 46.1. stebėti, kad įrenginys neperkaistu;
 - 46.2. prižiūrėti, kad spaudžių viršutinės ir apatinės dalies kraštinės sutaptų;
 - 46.3. nejungti paleidimo rankenėlės, jei nėra padėtos spaudės;
 - 46.4. netaisyti spaudės, medžiagos padėties, kai įjungta paleidimo rankenėlė, nors ir matosi, kad spaudė ir/ar medžiaga padėta neteisingai;
 - 46.5. įrenginio darbo ciklo pakeitimus iš vieno į kitą atlikti lėtu, tolygiu valdymo rankenėlės persukimu, vengti greitų persukimų.
40. **Draudžiama:**
- 40.1. liesti judančias dalis;
 - 40.2. valyti medžiagos atraižas, kol siuvimo mašina nesustojo;
 - 40.3. naudoti įrenginį su neveikiančiu įjungimo – išjungimo mygtuku;
 - 40.4. nesiūti tuščia eiga, kai po prispaudimo kojele nėra audinio (ar kitokio gaminio);
 - 40.5. nesiūti jei neužfiksuotas šaudyklės dangtelis.;

40.6. stabdyti ranka siuvimo mašinos sukimo ratą;

40.7. įrenginyje keisti adatas, bet kokis detales, reguliuoti dygšnius, tepti, atlikti smulkius remonto darbus pilnai neišjungus siuvimo mašinos.

41. Atsitiktinai patekusius į pavaros mechanizmą siūlus, audinio gabaliukus pašalinti gali tik elektrikas, pačiai siuvėjai remontuoti mašiną **draudžiama**.

42. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masė, kai krovinyš nuolat pernešamas per pamainą ar dirbant kitą darbą:

42.1. vyrams – 5-25 kg;

42.2. moterims – 3-16 kg.

43. Elektrosaugos reikalavimai:

43.1. neliesti drėgnomis rankomis elektros laidų, kabelių, kištukų, prietaisų ar įrenginių;

43.2. nedirbti su elektros įrankiais ar prietaisais, jeigu prisilietus jaučiamas elektros srovės poveikis;

43.3. nedirbti su netvarkingais elektros įrankiais, prietaisais ar įrenginiais;

43.4. dirbti tik su įžemintais prietaisais bei įrenginiais;

43.5. nesiliesti vienu metu prie įžemintų dalių (centrinio apšildymo radiatorių, vamzdžių ir pan.) ir elektros įrenginių metalinių dalių (stalinės lempos ir kt.), kad, esant pažeistai izoliacijai ir šioms dalims turint elektros įtampą, nesusidarytų grandinė tekėti elektros srovei per žmogaus kūną;

43.6. panaudojus elektros įrankį, prietaisą ar įrenginį, tuoj pat išjungti;

43.7. nedirbti su elektros prietaisais, jei ant jų pateko skystis;

43.8. neremontuoti pačiam sugedusio elektros įrenginio, laidų, kištuko, kištukinio lizdo. Tai atlikti privalo, elektrotechninio personalo darbuotojas, turintis reikiamą kvalifikaciją.

44. **Mokinio veiksmai, ypatingais atvejais.** Būtina išjungti elektros srovę ir pranešti profesijos mokytojui šiais atvejais:

45. pastebėjus stiprų detalių, laidų įkaitimą;

45.1. sugedus elektros instaliacijai (neveikia, kibirkščiuoja kištukinis elektros lizdas, jungiklis);

45.2. pajutus svylančių laidų kvapą;

45.3. nutrūkus elektros energijos tiekimui.

46. Išjungus apsauginei ar priešgaisrinei signalizacijai, nedelsiant reaguoti į pavojaus signalą:

46.1. apžiūrėti pažeistą zoną;

46.2. elgtis ramiai, nesutrikti, realiai įvertinti susidariusią situaciją;

47. Įvykus avarijai, nedelsiant išeiti iš pavojingos zonos ir informuoti profesijos mokytoją.

48. **Mokinio veiksmai baigus darbą.** Išjungti iš elektros tinklo naudotus įrenginius, mechanizmus, prisilaikant eksploatacijos instrukcijos reikalavimų, pilnai sustojus besisukančioms dalims.

49. Pašalinti iš darbo vietos atliekas, ruošinius. Atliekas pašalinti į tam tikslui skirtas vietas.

50. Sutvarkyti darbo vietą: darbo metu naudotus įrankius sudėti į jiems skirtas vietas.

51. Tvarkingai spintelėje susidėti darbo drabužius.

52. Informuoti profesijos mokytoją apie darbo metu pastebėtus trūkumus, turėjusius įtakos saugiam pavesto darbo atlikimui.

Instrukciją parengė: Darbų ir civilinės saugos inžinierius

V. Naruševičius